

Beter waarnemen door uitkijkstrategie

Iedere bedienaar weet dat je vóór het openen van een op afstand bediende brug aandachtig kijkt naar de camerabeelden. Maar hoe kijk je eigenlijk op een goede manier naar camerabeelden? Om operators aan te leren op een gestructureerde manier te kijken, heeft **vhp** human performance een uitkijkstrategie ontwikkeld. Om de veilige bediening van bruggen te verbeteren, delen we deze uitkijkstrategie met u in dit document.

Kijken is niet hetzelfde als waarnemen

vhp human performance geeft al jaren advies aan vaarwegbeheerders om de human factors te verbeteren van onder andere brug- en sluisbediening. De laatste tijd onderzoeken we met behulp van eye-tracking hoe operator naar beelden kijken, bijvoorbeeld met als doel te beoordelen welke cameraplan het beste werkt.

Tijdens één van deze onderzoeken ontdekte we dat operators op verschillende wijzen naar beelden kijken. Bij navraag bleek dat er ook geen vaste manier is om naar beelden te kijken. We hebben daarom zelf initiatief genomen en een uitkijkstrategie voor brugbediening ontwikkeld en getest met operators. Deze uitkijkstrategie is inmiddels ook opgenomen in het lesmateriaal van de NNVO, die operators opleidt.

Kijken doe je met je OOGEN

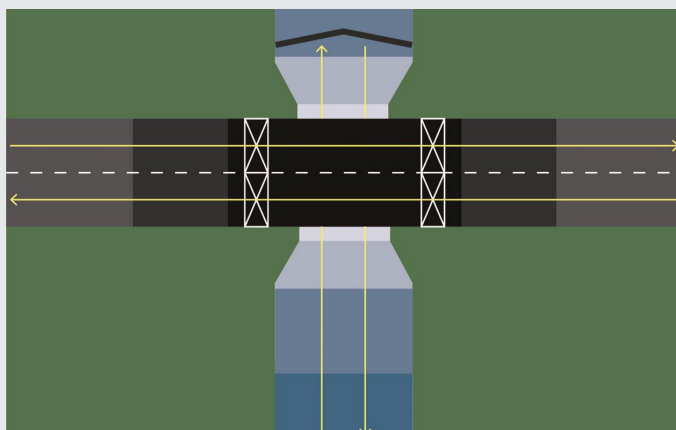
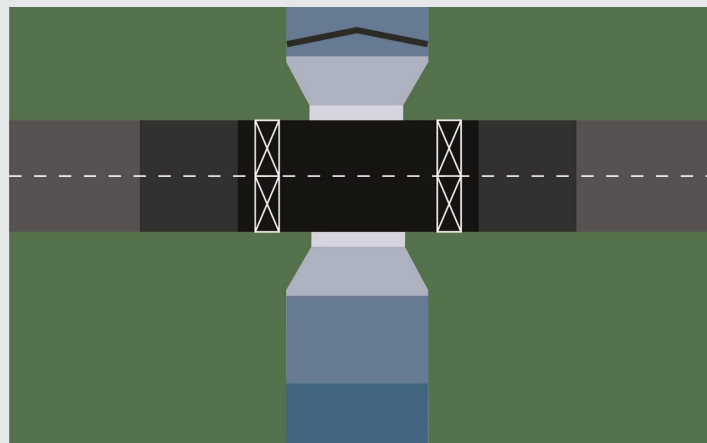
De uitkijkstrategie dient als handvat tijdens het schouwen om geen waarnemingsfouten te maken. De uitkijkstrategie is daarom uitgewerkt als een korte checklist.

De strategie is als volgt: zien doe je met OOGEN, het acroniem voor de stappen van de uitkijkstrategie.

- Oriëntatie
- Overzicht
- Grenzen
- Extra risico
- Nakijken

0 Oriëntatie

Bekijk de verkeerssituatie op de weg en op de vaarweg. Beslis of het veilig is om een bediening te starten.

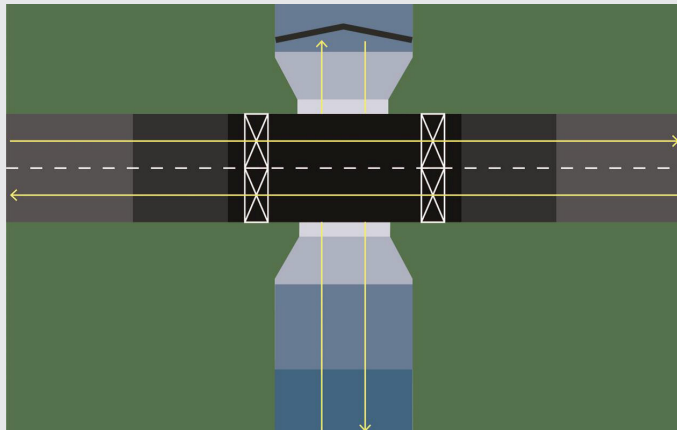
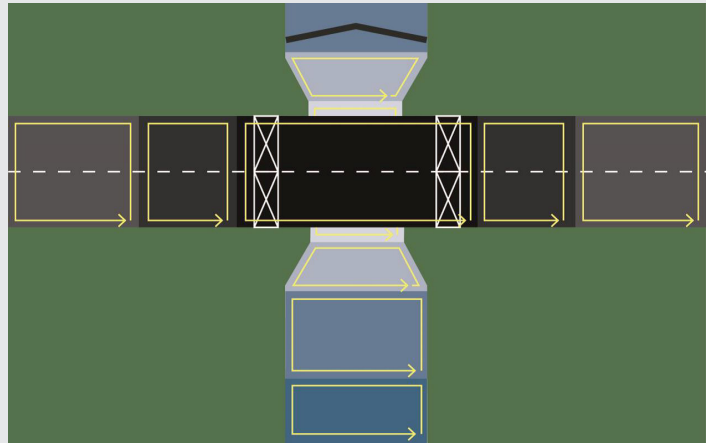

1 Overzicht

Bekijk de verkeersstromen binnen het zichtgebied in tegengestelde richting. Kijk dus tegen het verkeer in. Kijk hierbij eerst naar de snelle verkeersstromen en vervolgens naar de langzame verkeersstromen. Detecteer hierbij **beweging**.

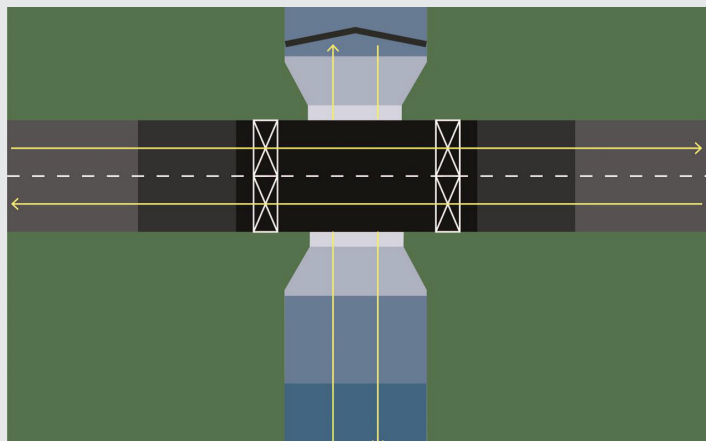
2 Grenzen

Schouw de randen van het gebied. Zijn er nog aangelegde schepen of wachtende voertuigen? Focus hierbij op **stilstand**.

3 Extra risico

Blede zichtgebied heeft wat risicoplekken. Staat er nog iemand achter het elektriciteitshuisje? Ligt er nog een kano onder de brug? Check hierbij nogmaals op **stilstand**.

4 Nakijken

Je hebt zojuist gecontroleerd of de vereiste zichtgebieden leeg zijn. Check nogmaals of er geen verkeer een gebied nadert en kan betreden. Check hierbij dus nogmaals op **beweging**.

Aanleren uitkijkstrategie in de praktijk met eye-tracking

Ons doel is dat iedere operator op een gestructureerde manier leert schouwen. De beste manier om een uitkijkstrategie aan te leren is wat ons betreft in de praktijk. We bieden daarom een praktijktraining uitkijkstrategie aan voor operators. Deze training bestaat uit een klassikaal deel waarin de operators de

uitkijkstrategie leren kennen. In het praktijkdeel bedienen de operators met de nieuw geleerde uitkijkstrategie een brug. Met behulp van eye-tracking maken we inzichtelijk waar de operator naar kijkt en op welke wijze. Hierdoor wordt men bewust van de eigen manier van schouwen en leert men de uitkijkstrategie beter toe te passen.